

УДК 338.46

Іванова М.І.¹, Харін С.А.², Шабанова.О.К.³

¹ д.е.н., проф. НТУ «Дніпровська політехніка», Україна

² д.т.н., проф. НТУ «Дніпровська політехніка», Україна

³ бакалавр кафедри менеджменту, група 073-22-1, НТУ «Дніпровська політехніка», Україна

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ МЕТОДІВ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ТА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Інноваційна та інвестиційна діяльність відіграють ключову роль у формуванні конкурентоспроможної економіки, особливо в умовах глобалізації, діджиталізації та зростаючих викликів зовнішнього середовища. Інновації стимулюють розвиток нових продуктів, послуг, технологій і управлінських рішень, тоді як інвестиції забезпечують їх фінансову підтримку, сприяючи підвищенню продуктивності та ефективності підприємств.

Оцінювання інноваційної діяльності включає аналіз таких показників, як кількість підприємств, що впроваджують інновації, обсяги витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи, кількість патентів і ліцензій, а також рівень комерціалізації інновацій. Якісна оцінка враховує рівень інноваційної культури підприємства, управлінську гнучкість

та готовність до змін [1]. Інвестиційну діяльність оцінюють за обсягами капіталовкладень, структурою інвестицій (власні чи залучені ресурси), термінами окупності, прибутковістю, рівнем ризиків. Важливим є також аналіз джерел фінансування, зокрема державної підтримки, банківського кредитування, прямого іноземного інвестування та венчурного капіталу.

Ключову роль у розвитку інноваційної екосистеми відіграє співпраця бізнесу з науковими установами, а також створення кластерів і технологічних парків. Вони сприяють не лише обміну знаннями, а й спільному використанню ресурсів, скороченню витрат на впровадження інновацій та підвищенню їхньої ефективності. Ефективна синергія між різними секторами дозволяє прискорити інноваційні процеси та зменшити інвестиційні ризики [2].

Крім того, важливо враховувати міжнародний досвід оцінювання інноваційно-інвестиційної діяльності, де особлива увага приділяється індексам глобальної інноваційної спроможності, а також цифровізації процесів інвестування. Автоматизація фінансової аналітики, використання штучного інтелекту для прогнозування рентабельності проєктів та розвиток краудфандингових платформ відкривають нові можливості для інвесторів і підприємств, зокрема малого та середнього бізнесу [2].

Оцінювання ефективності інновацій та інвестицій передбачає застосування різних методів залежно від мети аналізу: фінансової доцільності, стратегічної перспективи, рівня ризиків або соціального впливу [3]. У таблиці 1 подано основні групи методів:

Таблиця 1 – Методи оцінювання ефективності інновацій та інвестицій

Метод	Сфера застосування	Коротка характеристика
NPV, IRR, ROI	Фінансова ефективність	Оцінка прибутковості інвестиційних проєктів
SWOT, аналіз чутливості	Ризик-менеджмент	Визначення сильних/слабких сторін, сценарне планування
Делфі, анкетування	Експертна оцінка	Думка фахівців щодо інноваційних проєктів
BCG, матриця McKinsey	Стратегічне управління	Формування інноваційного портфеля підприємства
Коефіцієнти інноваційності	Операційна діяльність	Частка нових продуктів, витрати на інновації

Комплексне використання цих методів забезпечує об'єктивне оцінювання результативності проєктів та їх впливу на конкурентоспроможність підприємства. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності має враховувати не лише фінансові результати, але й соціальні та екологічні наслідки. Інновації можуть підвищувати якість життя, знижувати негативний вплив на довкілля, сприяти формуванню сталого суспільства [3].

Таким чином, узгоджений розвиток інноваційної та інвестиційної діяльності є необхідною умовою для модернізації економіки, підвищення її конкурентоспроможності та досягнення стійкого зростання. Формування сприятливого інституційного середовища, підтримка високотехнологічних галузей і стимулювання партнерств між бізнесом, наукою та державою – ключові напрями на шляху до інноваційного прориву.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Наукова та інноваційна діяльність в Україні : статистичний збірник. – К.: ДП «Інформаційновидавничий центр Держстату України», 2011. 282 с.
2. Ткаченко Т.І. Інноваційна політика як інструмент підвищення конкурентоспроможності економіки. *Економіка і суспільство*. 2020. №21. С. 64–70;
3. Панченко О.В. Інвестиційна привабливість економіки України: сучасні тенденції та перспективи. *Фінанси України*. 2021. №7. С. 45–53.